

En aquest número del *TECh*, a més de destacar les noves comunitats disponibles a DSpace Eprints UPC, el dipòsit de recerca de la Universitat, també hi trobareu un nou article a la secció anomenada "El SEPI respon" que fa referència a com l'actual reforma de la Llei de propietat intel·lectual pot afectar l'ensenyament universitari. El Servei de Biblioteques i Documentació agrairà rebre comentaris i reflexions sobre els continguts d'aquest nou *TECh*.

Enginyeria agroalimentària: publicar en obert

De la majoria dels àmbits temàtics de la UPC ja es troben disponibles a Internet un gran nombre de revistes en accés obert. Es tracta de publicacions que, com les revistes

dels grups editorials comercials, també passen per un procés de revisió per parells però es troben disponibles a Internet perquè tothom que ho vulgui les pugui consultar.

En l'àmbit de l'enginyeria agroalimentària existeixen, entre d'altres, els següents títols (alguns dels quals disposen de factor d'impacte):

- *ACE: Revista de Enología*
ISSN: 1697-4123
- *Agrociencia*
ISSN: 1405-3195; FI: 0,091
- *Anales del Jardín Botánico de Madrid*
ISSN: 0211-1322
- *AquaTIC: Revista científica de la Sociedad Española de Acuicultura*
ISSN: 1578-4541
- *Archivos Latinoamericanos de Nutrición*
ISSN: 0004-0622; FI: 0,191
- *Bioscience, Biotechnology and Biochemistry*
ISSN: 0916-8451; FI: 1,101
- *Breeding science*
ISSN: 1344-7610; FI: 0,753
- *Ciència Rural*
ISSN: 1678-4596
- *Fishery Bulletin*
ISSN: 0090-0656; FI: 1,575
- *Journal of Pesticide Science*
ISSN: 1349-0923; FI: 0,500
- *Journal of Veterinary Medical Science*
ISSN: 1347-7439; FI: 0,663
- *Pesquisa Agropecuária Brasileira*
ISSN: 1678-3921; FI: 0,181
- *Plant Production Science*
ISSN: 1349-1008; FI: 0,626
- *Productions animales*
ISSN: 1152-5428; FI: 0,333
- *Revista de la ciencia del suelo y nutrición vegetal*
ISSN: 0718-2791
- *Revista Salud Pública y Nutrición*
ISSN: 1870-0160
- *Silva Fennica*
ISSN: 0037-5330; FI: 0,147
- *Summa Phytopathologica*
ISSN: 0100-5405
- *Tropicultura*
ISSN: 0771-3312

BaDeMar una base de dades de ciència i enginyeria nàutiques

BaDeMar és una base de dades creada per la Biblioteca de la Facultat de Nàutica de Barcelona que conté les referències bibliogràfiques d'articles de revistes i de conferències especialitzades en ciència i enginyeria nàutiques.

No es tracta d'una base de dades exhaustiva, sinó d'una selecció d'aquells articles que, per la seva temàtica i actualitat, cobreixen les necessitats d'informació dels usuaris de la biblioteca i totes aquelles persones interessades en obtenir referències per localitzar documents amb informació sobre la matèria.

Les matèries que cobreix són, principalment, descripció de vaixells; disseny i construcció naval; motors i màquines navals; equipament, manteniment i reparació del vaixell; seguretat marítima; contaminació marítima; navegació; maniobra; estiba; resistència i pro-

pulsió dels vaixells; transport marítim i operacions portuàries.

La base de dades s'actualitza setmanalment i les dades introduïdes daten aproximadament de l'any 1999 fins a l'actualitat. En aquests moments hi ha ressenyats més de 2.215 articles.

Aquesta base de dades, que també disposa d'un motor de cerca, és una eina feta a mida per al personal docent i l'estudiantat de la Facultat. Com que en el mercat internacional existeixen molt poques bases de dades bibliogràfiques que cobreixin el camp de la ciència i enginyeria nàutiques, BaDeMar s'ha convertit en una eina clau per a totes les persones interessades en obtenir informació actualitzada.

<http://biblioteca.upc.edu/bib280/BaDeMar>

BIBLIOTÈCNICA per MATÈRIES

biblioteca.upc.edu/acmat

Recursos d'informació en enginyeria agroalimentària

Bibliotècnica per matèries és l'apartat de Bibliotècnica on es poden trobar recursos d'informació tècnica i científica (revistes, bases de dades, llocs web, etc.) organitzats per àrees temàtiques.

Es tracta d'un apartat en constant evolució, obert als suggeriments de tota la comunitat universitària, especialment pel que fa a la incorporació de nous recursos d'informació que puguin ser d'interès.

Majoritàriament els recursos que s'hi inclouen són de pagament (subscripcions fetes per la Universitat), però també n'hi ha de gratuïts, així sí, es tracta sempre de recursos avaluats prèviament pels bibliotecaris temàtics.

La branca específica d'enginyeria agroalimentària es divideix en deu grans àrees (agricultura, aspectes econòmics, aspectes socials, ciències de la terra i la vida, ciències forestals, enginyeria del medi rural, impacte ambiental, indústries agroalimentàries, pesca i ramaderia). Cadascuna d'aquestes àrees se subdivideix per permetre un grau més elevat de concreció, a més, també s'estableixen relacions amb les anomenades "matèries relacionades". Tots els recursos es poden recuperar des del cercador de Bibliotècnica.

Bases de dades

Les principals bases de dades disponibles en l'àrea d'enginyeria agroalimentària són les següents:

• **Agrícola.** Produïda per la Nacional Agricultural Library, dels EUA, es considera la base de dades agrícola per excel·lència i inclou més de tres milions de registres bibliogràfics de llibres i revistes, i altres recursos des dels anys setanta fins a l'actualitat.

• **Agris.** Es tracta també d'una base de dades gratuïta coordinada per la FAO (Food & Agricultural Organization de les Nacions Unides) i produïda a partir de la col·laboració de més 140 centres especialitzats en la disciplina. Inclou més de dos milions de referències bibliogràfiques de llibres, revistes i informes sobre agricultura. Es troba disponible des del 1998 fins a l'actualitat.

Agrícola, amb més de dos milions de registres bibliogràfics, es considera la base de dades agrícola per excel·lència

• **CAB Abstracts.** Produïda per CAB internacional, una organització sense ànim de lucre que té com a objectiu recolzar el desenvolupament sostenible a partir de la generació, difusió i aplicació de coneixement vinculat amb l'agricultura i ciències relacionades. Inclou registres des de l'any 1989 fins a l'actualitat en àrees com l'agronomia, la biotecnologia, la protecció de cultius o els herbicides, entre d'altres. S'hi incorporen més de 200.000 nous registres a l'any que provenen d'una quarantena de revistes especialitzades. La majoria d'articles es troben disponibles en text complet, a més, també s'ofereixen adreces web relacionades amb el tema cercat, com també articles, de la pròpia base de dades, amb temàtica similar. La seva actualització és trimestral.

• **Codex Alimentarius.** Es tracta d'una base de dades produïda per la FAO, l'organització de les Nacions Unides per a l'agricultura i

l'alimentació. La comissió del Codex Alimentarius va ser creada l'any 1963 per desenvolupar normes alimentàries, reglaments i altres textos relacionats amb la protecció de la salut dels consumidors, l'establiment de pràctiques de comerç clares i la coordinació de totes les normes alimentàries acordades per organitzacions governamentals i no governamentals. La base de dades inclou les normatives i els reglaments agroalimentaris elaborats pel comitè Codex Alimentarius.

• **Food Science and Technology Abstracts (FSTA).** Aquesta base de dades recull bàsicament registres de l'àmbit de la indústria alimentària. Inclou articles des de l'any 1969, amb una actualització setmanal.

Servidors d'e-prints

• **Organic eprints.** Servidor d'e-prints relacionats bàsicament amb l'agricultura orgànica, desenvolupat pel Danish Research Centre for Organic Farming (DARCOF).

Revistes electròniques

Les principals editorials de renom internacional tracten la temàtica agrícola:

- *Journal of Agricultural Engineering Research* (Academic Press)
- *Agricultural and Forest Meteorology, Agricultural Systems, Agriculture o Ecosystems & Environment* (Elsevier)
- *Agriculture and Human Values* (Kluwer)

Recursos web

En aquest apartat es poden trobar adreces d'organitzacions nacionals i internacionals

relacionades amb l'agricultura com la FAO; el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya; agències de seguretat alimentària, i també diccionaris temàtics i portals que recullen informació i legislació que va apareixent en el sector, com ara Agrodigital (<http://www.agrodigital.com>) o Infoagro.com (<http://www.infoagro.com>).

Llibres electrònics

A part dels llibres electrònics de pagament, com els de la col·lecció d'Oxford Reference Online, els bibliotecaris temàtics també seleccionen i introdueixen a Bibliotècnica llibres electrònics gratuïts d'interès per a les diferents branques de l'enginyeria agroalimentària, com per exemple *El libro blanco de la agricultura y el desarrollo rural*.

Altres serveis

Des de Bibliotècnica per matèries es poden sol·licitar altres serveis, com per exemple les sessions de formació en recursos d'informació especialitzats que es poden vincular a una assignatura concreta, o l'assessorament per part dels bibliotecaris especialistes en cerques d'informació sobre aquesta matèria.

Molts dels recursos de Bibliotècnica es poden consultar des de fora de la xarxa UPC utilitzant el servei d'accés remot:

<http://biblioteca.upc.edu/remot>

Les biblioteques conviden a tots els professors i estudiants a suggerir recursos web per incloure'ls a Bibliotècnica per matèries.

Les biblioteques de la UPC i els reptes de l'any 2010

Durant el curs 2006-2007 les biblioteques de la UPC inicien nous projectes en el marc d'un nou pla estratègic anomenat **APREN 2010**.

Aquest nou programa, que ja és el 4t, té com a objectiu fonamental orientar les biblioteques per tal que donin suport, amb els seus serveis i recursos, als nous canvis educatius promoguts a la UPC i derivats del nou Espai Europeu d'Educació Superior.

Les biblioteques són principalment tres coses: instal·lacions, informació i persones.

1. Referent a les instal·lacions, aquest inici de curs s'ha inaugurat la nova Biblioteca del Campus del Baix Llobregat. Una biblioteca que és molt més que un lloc de silenci envoltat de llibres. Disposa de llocs d'estudi individual, però també de petites sales d'estudi en grup per fer treballs i aprendre conjuntament solucionant problemes; sales amb equipaments informàtics de darrera generació amb accés a la xarxa i a Internet; sales de formació on els professors poden fer seminaris i on els estudiants poden exposar els seus projectes i

treballs; espais i programari per aprendre idiomes, especialment l'anglès, i també La Factoria de Recursos Docents on es poden crear materials i objectes d'aprenentatge i fer-los accessibles mitjançant Atenea. Tot això amb espais, equipament i accés a la xarxa sense fils a tot l'edifici. La nova Biblioteca del Campus del Baix Llobregat representa el que seran les biblioteques acadèmiques d'arreu del món i també les de la UPC: veritables centres de recursos d'informació per a l'aprenentatge, la recerca i la generació d'idees.

2. Referent a la informació científica i tècnica, les biblioteques de la UPC ofereixen dos tipus d'informació segons el seu suport: informació impresa en paper i informació editada en suport electrònic. La tendència general és que tota la informació científica i acadèmica s'editarà aviat en format electrònic, i potser només els llibres especialitzats es publicaran en suport paper i només durant algun temps més. Les biblioteques de la UPC ofereixen tota la informació que dona suport a la docència i a la recerca mitjançant Bibliotecna.upc.edu, milers d'apuntes, enunciats d'exàmens, treballs acadèmics, revistes electròniques, articles, pre-prints, tesis, etc. Actualment es disposa de més de 7.000 títols de revistes electròniques científiques i tècniques publicades per les editorials acadèmiques més importants d'arreu del món. Durant aquest curs també es consolidarà el projecte UPCommons.upc.edu, el portal d'accés obert al coneixement de la UPC, que està format pel conjunt de dipòsits institucionals de la UPC i que organitza i dona visibilitat a través d'Internet a la producció docent i de recerca de la Universitat. A través d'UPCommons els professors i investigadors poden publicar a Internet i en text complet tots aquells materials docents, revistes electròniques, articles o reports de recerca i altres materials que ells considerin d'interès, amb l'objectiu de donar-los a conèixer als estudiants i col·legues mundials per tal que siguin usats i citats.

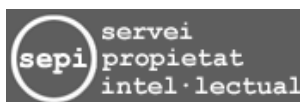
3. Finalment, els professionals que treballen a les biblioteques de la UPC estan orientant i definint els seus rols i les seves tasques amb l'objectiu de liderar i adaptar-se als canvis, i per satisfer, amb un alt grau de qualitat, les necessitats reals d'estudi, informació i formació de tots els usuaris. En aquest sentit, i

llarg dels propers anys, es consolidarà l'oferta de cursos de formació i sessions d'acollida, així com la participació de les biblioteques en assignatures sobre competències transversals, concretament en l'aprenentatge de les anomenades "habilitats informacionals". El desenvolupament d'aquestes habilitats necessàries per saber cercar, aprofitar i comunicar la informació científica i tècnica s'ha convertit en una tasca important de les biblioteques universitàries d'arreu del món i també en un objectiu clau d'aquest curs per a les biblioteques de la UPC, que ja ofereixen una assignatura específica en alguns dels nous cursos de postgrau. Professors i bibliotecaris treballen conjuntament per millorar els coneixements i les capacitats dels estudiants en relació amb l'ús de la informació científica i tècnica tan important per al seu aprenentatge acadèmic i desenvolupament professional.

Dídac Martínez

Director del Servei de Biblioteques i Documentació

El SEPI respon

La reforma de la Llei de la propietat intel·lectual i l'ensenyament universitari

En aquest apartat del *TEch* dedicat a la difusió de les preguntes adreçades al SEPI (Servei de Propietat Intel·lectual) de les biblioteques de la UPC es fa una breu reflexió sobre com l'actual reforma de la Llei de la propietat intel·lectual pot afectar l'ensenyament universitari.

El passat 29 de juliol de 2006 es va aprovar la Llei 23/2006, de 7 de juliol, per la qual es modifica el text refós de la Llei de propietat intel·lectual. Aquesta llei reforma alguns aspectes de la legislació de propietat intel·lectual vigent (<http://bibliotecna.upc.edu/sepi/legislacio.asp>) com a resultat de l'adaptació de la legislació espanyola a la Directiva 2001/29/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de maig de 2001, relativa a l'harmonització de determinats aspectes dels drets d'autor i drets afins als drets d'autor a la societat de la informació.

Aquesta reforma ha vingut acompanyada d'una gran polèmica per la ratificació de la compensació equitativa per còpia digital privada, l'anomenat canó digital. Si bé el canó a CD, DVD i aparells enregistradors ja s'anava aplicant, la llei el fixa i en regula l'aplicació.

El debat sobre la conveniència o no de l'existència d'un canó digital, ha igualat el debat sobre altres aspectes de propietat intel·lectual d'interès per al món universitari, ja que la llei introdueix uns seguit de noves excepcions que permetrien usar sense autorització dels titulars determinades obres en àmbits docents.

Així, per exemple, s'ha ampliat l'excepció per citació i il·lustració per a l'ensenyament de l'article 32 amb la inclusió del següent epígraf:

2. No necessita autorització de l'autor el professorat de l'educació reglada per realitzar actes de reproducció, distribució i comunicació pública de petits fragments d'obres o d'obres aïllades de caràcter plàstic o fotogràfic figuratiu, exclosos els llibres de text i els manuals universitaris, quan aquests actes es facin únicament per a la il·lustració de les seves activitats educatives a les aules, en la mesura justificada per la finalitat no comercial perseguida, sempre que es tracti d'o-

bres ja divulgades i, llevat dels casos en què sigui impossible, s'inclouguin el nom de l'autor i la font.

No s'entenen compreses en el paràgraf anterior la reproducció, distribució i comunicació pública de compilacions o agrupacions de fragments d'obres o d'obres aïllades de caràcter plàstic o fotogràfic figuratiu.

Aquesta nova excepció permetria, per exemple, que en una classe presencial el docent reproduïx, reparteixi o comuniqui (per exemple projectant) petits fragments d'obres protegides, a excepció de llibres de text i manuals universitaris; la llei, però, no explica què cal entendre per llibre de text o manual universitari.

Malauradament, aquesta excepció no permet la inclusió de fragments d'obres protegides en intranets docents, com per exemple en el campus digital de la UPC - Atenea, ja que exclou implícitament aquesta possibilitat a l'autoritzar-ne només l'ús en "activitats educatives a les aules".

Cal recordar, doncs, que per lliurar dossiers de fotocòpies d'obres protegides (articles, capítols de llibres, etc.) o projectar vídeos i DVD sencers, cal disposar de l'autorització dels titulars dels drets d'explotació de les obres. També és necessari tenir en compte que no es poden incorporar, ni als webs de les assignatures ni a Atenea, materials protegits sense l'autorització dels autors.

Certament, és evident que la reforma de la llei no facilita l'ús d'obres protegides en àmbits docents sense la corresponent autorització o llicència. És per això que, si voleu usar algun material protegit en les vostres classes presencials o virtuals, podeu informar-vos de les condicions a qualsevol de les biblioteques de la UPC o adreçar-vos directament al Servei de Propietat Intel·lectual del Servei de Biblioteques i Documentació de la UPC: sepi@upc.edu

Preguntes més freqüents sobre drets d'autor o propietat intel·lectual a:

<http://bibliotecna.upc.edu/sepi/faqs.asp>

Comunitats i publicacions científiques a DSpace.E-prints UPC

Des del passat mes d'abril la comunitat investigadora de la UPC disposa d'una nova eina per publicar els resultats de les seves investigacions: es tracta de DSpace.E-prints UPC, un dipòsit d'accés obert que recull, organitza i preserva la producció científica de la Universitat. Durant aquests primers mesos de funcionament s'han creat 14 comunitats (grups de recerca, departaments, instituts i altres centres de recerca) i 16 col·leccions de materials (articles de revista, preprints, etc.).

En total, ja s'han dipositat més de 200 documents que es poden consultar a: <https://e-prints.upc.edu/community-list>

Per publicar documents a DSpace.E-prints UPC només cal contactar amb el bibliotecari o bibliotecària temàtica (<http://bibliotecna.upc.edu/acmat/>) o bé dirigir-se a qualsevol de les biblioteques de la UPC.

<http://e-prints.upc.edu>

SFX facilita l'accés als continguts de Bibliotècnica

El Servei de Biblioteques i Documentació, juntament amb la resta d'institucions membres del CBUC (Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya), ha adquirit recentment el programari SFX. Es tracta d'un gestor d'enllaços que permet ampliar la informació que s'ha localitzat als diferents recursos disponibles a Bibliotècnica, la biblioteca digital de la UPC, facilitant enllaços a fonts d'informació relacionades amb els resultats de la cerca.

Aquest programari permet, entre d'altres prestacions, accedir al text complet d'un do-

cument a partir d'una referència bibliogràfica trobada en una base de dades. En el cas que no es trobi disponible l'enllaç directe al text complet, SFX ofereix diferents alternatives per poder accedir al document, com ara cercar-lo al Catàleg de les Biblioteques de la UPC o al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya o bé realitzar una cerca a Internet utilitzant diverses eines, com ara Google Scholar.

<http://bibliotecna.upc.edu>

RECERCAT El dipòsit de la recerca de Catalunya

RecerCat és el dipòsit cooperatiu de documents digitals impulsat per les universitats de Catalunya, el CESCA i el CBUC que inclou la literatura de recerca (articles no publicats, memòries, comunicacions a congressos...) de les universitats i dels centres d'investigació de Catalunya.

La principal finalitat de RecerCat és fer més visible els resultats de la recerca que es duu a terme a Catalunya i alhora contribuir al moviment mundial que recolza la necessitat que la producció acadèmica i de recerca estigui disponible a la xarxa de forma gratuïta, per

tal de crear alternatives als sistemes que obliguen a pagar per tenir accés a la informació que s'ha elaborat en la pròpia institució o en altres institucions públiques.

Des del mes de setembre, els documents de recerca i els projectes i treballs finals de carrera allotjats als dipòsits institucionals de la UPC (DSpace.E-prints UPC i dipòsit de PFC, TFC i tesines), es poden recuperar des de RecerCat, la qual cosa contribueix a augmentar la seva visibilitat.

<http://www.recercat.net>

FEED
back

TEch

Aportacions i/o suggeriments: Info.biblioteques@upc.edu
Redacció d'aquest número: Pilar Nieto, Montserrat Méndez, Carme Urgell, Josep Vives, Ester Badia, Marina Casadevall, Montse Hidalgo, Marta Roca, Anna Rovira.
Servei de Biblioteques i Documentació. UPC
Tel. 93 401 60 79